

**MOKESTINIŲ GINČŲ KOMISIJA
PRIE LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖS**

**SPRENDIMAS
DĖL P. U. SKUNDO**

2020 m. rugpjūčio 21 d. Nr. S- 149 (7-100/2020)
Vilnius

Mokestinių ginčų komisija prie Lietuvos Respublikos Vyriausybės (toliau – Komisija), susidedanti iš komisijos pirmininkę pavaduojančios narės Rasos Stravinskaitės, narių Evaldo Raistensčio (pranešėjas) ir Vilmos Vildžiūnaitės, išnagrinėjo P. U. (toliau – Pareiškėjas) 2020-04-25 skundą dėl Valstybinės mokesčių inspekcijos prie Lietuvos Respublikos finansų ministerijos (toliau – Atsakovas, Inspekcija, centrinis mokesčių administratorius) 2020-03-04 sprendimo Nr. (21.222) 500-127 (toliau – Inspekcijos sprendimas, skundžiamas sprendimas). Atsakovo atstovas T. F. ir Pareiškėjas 2020-08-04 dalyvavo Komisijos posėdyje.

Komisija n u s t a t ė :

Komisija 2020-06-22 sprendimu Nr. S-119 (7-100/2020) tenkino Pareiškėjo 2020-04-25 skunde nurodytą prašymą atnaujinti skundo padavimo terminą.

Pareiškėjas 2020-04-25 pateikė skundą Komisijai, prašydamas panaikinti Inspekcijos 2020-03-04 sprendimą Nr. (21.222) 500-127 ir tenkinti Pareiškėjo prašymą atleisti nuo 15223,65 Eur akcizų delspinigių.

Pareiškėjas skunde nurodo, jog mokestinis ginčas yra kilęs dėl Lietuvos Respublikos mokesčių administravimo įstatymo (toliau – MAĮ) 100 straipsnio 1 dalies 3 punkte įtvirtinto atleidimo nuo delspinigių sumokėjimo pagrindo, kuris yra siejamas su sunkia mokesčių mokėtojo ekonomine ir socialine padėtimi, egzistavimu. Ginčijamame Inspekcijos sprendime konstatuota, kad Pareiškėjo ekonominė (socialinė) padėtis negali būti pripažinta sunkia pagal MAĮ 113 straipsnio 1 dalies 3 punkto nuostatas, dėl to nėra pagrindo taikyti ir atleidimo nuo delspinigių pagrindą, įtvirtintą MAĮ 100 straipsnio 1 dalies 3 punkte.

Pareiškėjas skunde nurodo, jog Inspekcija nevertino pateiktų įrodymų, patvirtinančių jo sunkią ekonominę padėtį, todėl priėmė nepagrįstą sprendimą. Pareiškėjas, nors yra dirbantis, tačiau gauna minimalias pajamas, kurių vos užtenka minimaliems pragyvenimo poreikiams patenkinti. Atsakovas ginčijamame sprendime patvirtino, kad Pareiškėjo 2008 m. pajamas sudarė 5634,36 Eur arba 469,53 Eur per mėnesį. Pareiškėjui 2014-12-11 gimė sūnus, kurio, nors ir padedant išlaikyti vaiko motinai (Pareiškėjas nėra sudaręs santuokos), būtiniams poreikiams patenkinti sunaudojama nemaža Pareiškėjo gaunamų pajamų dalis, pavyzdžiui, darželio papildomoms išlaidoms (ugdymo paslaugų sutartis ir išlaidos pridedamos). Kiekvieną mėnesį antstoliui P. D. vykdant Inspekcijos sprendimus dėl akcizų ir akcizų delspinigių išieškojimo yra išskaičiuojama ženkli suma, pavyzdžiui, 2018-02-10 anstoliui buvo pervesti 79,65 Eur. Sprendime nurodyta, jog Pareiškėjui nuosavybės teise priklauso butas, esantis Vilniaus mieste (2013-11-11 turto arešto aktu apribota disponavimo teisė), tačiau neatsižvelgta į tai, kad šis butas įsigytas su banko paskola, kurios dengimo mėnesinė įmoka pagal dvi paskolų sutartis sudaro 134,16 Eur. Už pastarąjį butą, kuriame Pareiškėjas gyvena, yra mokamos komunalinės paslaugas

(už šildymą, elektrą, vandenį, už administravimo paslaugas ir kt.), kurios vidutiniškai per mėnesį sudaro 111,24 Eur. Dėl sprendime konstatuotos aplinkybės, jog Pareiškėjo vardu yra įregistruota transporto priemonė – BMW (2001-08-24), Pareiškėjas nurodo, jog automobilis yra būtinas vaikui nuvežti į darželį, ligos atveju – pas gydytojus ir panašiai, be to, automobilis yra devyniolikos metų senumo, kurio rinkos vertė neviršija 250 Eur.

Pareiškėjo skaičiavimu aukščiau nurodytos išlaidos, neskaitant kitų būtinųjų išlaidų (maistui, drabužiams) sudaro 353,22 Eur. Šios aplinkybės pagrindžia, kad jam yra reikalinga valstybės parama, kaip ji suprantama pagal MAĮ 113 straipsnio 1 dalies 3 punktą, ir prašo panaikinti Inspekcijos sprendimą ir tenkinti jo prašymą atleisti nuo 15223,65 Eur akcizų delspinigių.

Pažymėtina, kad Pareiškėjas skunde nurodo aplinkybes, dėl kurių susidarė 41567,38 Eur akcizų ir 15223,65 Eur akcizų delspinigių skola biudžetui, kurios nėra šio ginčo objektas ir kurios yra atskleistos ginčijamame sprendime, todėl Komisija jų neatkartoja.

Inspekcija sprendime konstatuoja, jog Valstybinės mokesčių inspekcijos prie Finansų ministerijos Mokesčių apskaitos informacinės sistemos (toliau - MAIS) duomenimis Pareiškėjas 2020-03-03 (prašymo nagrinėjimo dieną) valstybės biudžetui buvo skolingas 41567,38 Eur akcizų ir 15223,65 Eur akcizų delspinigių. Pareiškėjo prašyme nurodyta, kad jo atžvilgiu buvo priimti sprendimai išieškoti mokestinę nepriemoką iš turto (2013-08-21, 2013-10-07, 2019-04-25 sprendimai, toliau – Sprendimai), kuriuose nurodytos vis kitos išieškomų mokesčių nepriemokų sumos. 2019-01-09 Lietuvos administracinių ginčų komisijos sprendimu Nr. 21R-14 (AG-496/07-2018) Inspekcija buvo įpareigota atsakyti į 2018-09-26 Pareiškėjo pateiktą paklausimą dėl iš Pareiškėjo išieškomų delspinigių sumų apskaičiavimo tvarkos ir delspinigių išieškojimo senaties terminų taikymo. Pareiškėjui Inspekcijos 2019-01-31 pateiktame rašte nurodyta, kad Pareiškėjui patikrinimo akte apskaičiuota 32065,01 Lt arba 9286,67 Eur akcizų delspinigių suma, o 2019-01-23 MAIS duomenimis mokestinė nepriemoka sudarė 57262,79 Eur, iš jų 41995,96 Eur akcizų (pagal patikrinimo aktą) ir 15266,83 Eur akcizų delspinigių (6094,76 Eur pagal patikrinimo aktą ir 9172,07 Eur akcizų delspinigių, apskaičiuotų už mokesčio ginčo laikotarpį nuo 2011-07-06 iki 2013-05-19). Pareiškėjo teigimu, po papildomo kreipimosi Inspekcija 2019-07-11 raštu Nr. (20.06E) RMA-172100, be kito ko, nurodė, kad remiantis MAĮ 100 straipsnio nuostatomis mokesčių mokėtojas gali kreiptis dėl atleidimo nuo delspinigių.

Sprendime nurodoma, jog Pareiškėjui Vilniaus apskrities valstybinė mokesčių inspekcija (toliau – Vilniaus AVMI) 2011-04-21 surašė patikrinimo aktą Nr. (4.65)-83-79, kuriame konstatuota, kad Vilniaus apygardos teismo 2010-12-15 nuosprendyje baudžiamojame byloje Nr. 1-246/2010 Pareiškėjas pripažintas kaltu padarius nusikalstamą veiką, numatytą Lietuvos Respublikos baudžiamojame kodekse 199² str. 1 d. Baudžiamajame nuosprendyje nustatyta, kad Pareiškėjas, veikdamas bendrininkų grupėje iki 2010-03-30 laikė 10281 kg rūkomojo tabako ir neteisėtai pagamintus 25080 pakelių cigarečių „West“ bei 85 pakelius cigarečių „Y. I.“. Patikrinimo akte Pareiškėjui už neteisėtai laikytus Lietuvos Respublikos Vyriausybės nustatyta tvarka banderolėmis nepaženklintus rūkomojo tabako ir cigarečių pakelius apskaičiuota deklaruotina ir mokėtina 156930 Lt akcizų suma ir 21044 Lt delspinigių suma. Vilniaus AVMI 2011-06-09 Sprendimu dėl patikrinimo akto tvirtinimo Nr. (4.65)-256-109 patvirtinta papildomai apskaičiuota 156930 Lt (44927,47 Eur) akcizų suma ir 21044 Lt (6094,76 Eur) akcizų delspinigių suma ir paskirta 15693 Lt (4545 Eur) akcizų bauda. Po vykusių mokesčių ginčų, 2012-10-17 Lietuvos vyriausiasis administracinis teismas (toliau – LVAT) nutartyje adm. byloje Nr. A-442-2574/2012, įvertinęs tai, jog baudžiamojame byloje Pareiškėjui buvo skirta bausmė, panaikino 15693 Lt akcizų baudą, o kitą Pareiškėjo skundo dalį dėl nurodymų sumokėti 156930 Lt akcizų ir 21044 Lt akcizų delspinigių atmetė. Todėl nagrinėjamu atveju patikrinimo akte nustatyti ir Vilniaus AVMI sprendimu patvirtinti pažeidimai įrodo, kad Pareiškėjui teisėtai ir pagrįstai nurodyta sumokėti į biudžetą 44927,47 Eur akcizų ir 6094,76 Eur akcizų delspinigių. Pažymėta, kad vadovaujantis MAĮ 81 straipsnio 2 dalies nuostatomis, mokesčių mokėtojas turi sumokėti nesumokėtų mokesčių, paskirtų baudų ir

priskaičiuotų delspinigių sumas ne vėliau kaip per 20 kalendorinių dienų, skaičiuojant nuo tos dienos, kai mokesčių mokėtoju buvo įteiktas sprendimas dėl patikrinimo akto tvirtinimo, jeigu atskiro mokesčio įstatymas nenustato kito termino. MAĮ 97 straipsnio 2 dalyje numatyta, kad nesumokėjus mokesčio MAĮ 81 straipsnio 2 dalyje nustatytu terminu, t. y. per 20 kalendorinių dienų nuo sprendimo dėl patikrinimo akto tvirtinimo įteikimo mokesčių mokėtoju dienos, delspinigiai toliau skaičiuojami nuo kitos dienos po minėto termino pasibaigimo, t. y. nuo 21 dienos po sprendimo dėl patikrinimo akto tvirtinimo įteikimo mokesčių mokėtoju dienos. Pagal MAĮ 98 straipsnio 2 dalį šie delspinigiai toliau skaičiuojami ne ilgiau kaip 180 dienų nuo teisės priverstinai išieškoti mokestinę nepriemoką atsiradimo dienos. Prašymo nagrinėjimo metu nustatyta, kad Pareiškėjas patikrinimo metu papildomai apskaičiuoto akcizo mokesčio nesumokėjo per MAĮ 81 straipsnio 2 dalyje nurodytą terminą, t. y. nagrinėjamu atveju iki 2011-07-06 (sprendimas įteiktas 2011-06-16). Kadangi papildomai apskaičiuotas akcizas nebuvo laiku sumokėtas, todėl vadovaujantis MAĮ 96 straipsnio 1 dalies 1 punktu ir 97 straipsnio 2 dalimi ir 98 straipsnio 2 dalies nuostatomis Pareiškėjui buvo skaičiuojami mokesstinio ginčo delspinigiai, t. y. už laikotarpį nuo 2011-07-06 iki 2013-05-19 apskaičiuota 9286,67 Eur akcizų delspinigių, o atlikus 157,78 Eur įskaitymą iš turimų permokų, Pareiškėjas 2020-03-03 (prašymo nagrinėjimo diena) skolingas 9128,89 Eur mokesstinio ginčo delspinigių. Konstatuota, kad Pareiškėjas 2020-03-03 (prašymo nagrinėjimo dieną) yra skolingas biudžetui 41567,38 Eur akcizų ir 15223,65 Eur (6094,76 Eur + 9128,89 Eur) akcizų delspinigių, todėl ginčijame sprendime nagrinėjamas Pareiškėjo atleidimo nuo 15223,65 Eur akcizų delspinigių klausimas.

Pagal MAĮ 100 straipsnio 1 dalies (2018 m. birželio 28 d. įstatymo redakcija Nr. XIII-1329, įsigaliojusi nuo 2019-01-01) nuostatas mokesčių mokėtojas gali būti atleidžiamas nuo skaičiuojamų (apskaičiuotų), bet dar nesumokėtų (neišieškotų) delspinigių ar jų dalies, kai:

2) tokia teisinė galimybė yra numatyta specialiajame mokesčių įstatyme;

3) yra šio įstatymo 141 straipsnio 1 dalyje nustatytas pagrindas, t. y.: 1) jei mokesčių mokėtojas įrodo, kad nėra kaltas dėl padaryto pažeidimo; 2) jei mokesčio įstatymas pažeistas dėl aplinkybių, kurios nepriklausė nuo mokesčių mokėtojo valios ir kurių jis nenumatė ir negalėjo numatyti. Tokiomis aplinkybėmis nelaikomi mokesčių mokėtojo ar jo darbuotojų veiksmai ar neveikimas, taip pat mokesčių mokėtojo nemokumas; 3) kai mokesčių mokėtojo atskira veika, nors ir pažeidžiančia mokesčio įstatymo nuostatas, nepadaroma žala biudžetui; 4) kai mokesčių mokėtojas mokesčio įstatymą pažeidė dėl klaidingo apibendrinto mokesčio įstatymo paaiškinimo arba mokesčių administratoriaus raštu ar telefonu, jei suteikta konsultacija centrinio mokesčių administratoriaus nustatyta tvarka buvo įrašyta ir yra galimybė nustatyti skambinantį asmenį – mokesčių mokėtoją (ar jo atstovą), suteiktos klaidingos konsultacijos mokesčių mokėjimo klausimais;

4) kitais atvejais, kai delspinigius išieškoti netikslinga ekonominiu ir (ar) socialiniu požiūriu, kaip tai suprantama pagal šio įstatymo 113 straipsnio 1 dalies 3 punktą. Šis atleidimo pagrindas gali būti taikomas tik mokesčių mokėtojams – fiziniams asmenims.

Prašymas atleisti nuo delspinigių gali būti tenkinamas tik tada, jei yra nors viena aplinkybė, numatyta ir įtvirtinta aukščiau nurodytose teisės aktų normose.

Pažymėta, kad MAĮ 100 straipsnio 1 dalies 2 punktas taikomas specialiais atvejais, kai Lietuvos Respublikos Seimas specialiajame mokesčių įstatyme nustato atleidimo nuo skaičiuojamų (apskaičiuotų), bet nesumokėtų (neišieškotų) delspinigių ar jų dalies specialią tvarką ir sąlygas, pavyzdžiui, tokia tvarka ir sąlygos nustatytos 2018 m. birželio 28 d. MAĮ Nr. IX-2112 2, 38, 68, 87, 100, 132, 139, 140 straipsnių pakeitimo ir įstatymo papildymo 40¹ straipsniu įstatymo Nr. XIII-1329 11 straipsnyje „Atleidimas nuo delspinigių už nesumokėtus mokesčius“. Pagal 2018 m. birželio 28 d. MAĮ 2, 38, 68, 87, 100, 132, 139, 140 straipsnių pakeitimo ir įstatymo papildymo 40-1 straipsniu įstatymo Nr. XIII-1329 11 straipsnio 3 dalies nuostatas, įsigaliojusias nuo 2019-01-01, mokesčių mokėtojai, deklaravę, tačiau nesumokėję MAĮ 13 straipsnyje nurodytų mokesčių ir turintys mokesčių už mokestinį laikotarpį, pasibaigusį ne vėliau kaip 2018 m. gruodžio 31 d., apskaičiuotą delspinigių nepriemoką, atleidžiami nuo visos arba likusios dalies apskaičiuotų, tačiau nesumokėtų arba neišieškotų delspinigių sumos.

Pažymėtina, kad 2019-01-01 įsigaliojęs atleidimas nuo delspinigių – tai buvo vienkartinė galimybė deklaruoti anksčiau gautas ir dėl klaidų ar sąmoningai nedeklaruotas pajamas, susimokant mokesčius bei gaunant atleidimą nuo delspinigių. Šia galimybe buvo galima pasinaudoti tik laikotarpiu nuo 2019-01-01 iki 2019-07-01. Pasibaigus nurodytam laikotarpiui, t. y. po 2019 m. liepos 1 d., mokesčių administratorius toliau vykdo intensyvius mokesčių mokėtojų, nuslėpusių pajamas ir išvengusių mokesčių, identifikavimo ir kontrolės veiksmus, o, nustatęs pažeidimus, taiko MAĮ nustatytas sankcijas. Pažymėta, kad minėtos nuostatos buvo aktualios tik tais atvejais, kai mokesčių mokėtojai savanoriškai yra deklaravę mokėtinus mokesčius. Nagrinėjamu atveju, Pareiškėjo mokestinė prievolė kilo iš mokesčių administratoriaus iniciatyva suformuotos prievolės – 2011-06-09 sprendimu dėl patikrinimo akto tvirtinimo Nr. (4.65)-256-109, todėl net ir iki nustatyto termino – 2019-07-01 sprendžiant Pareiškėjo atleidimo nuo baudų ir delspinigių klausimą MAĮ 100 straipsnio 1 dalies 2 punkto nuostatos nebūtų taikytinos.

Pagal MAĮ 95 straipsnio 1 dalies 1 punkto nuostatas, delspinigiai yra vienas iš mokestinės prievolės įvykdymo užtikrinimo būdų ir yra atlyginimas, kurį mokesčių mokėtojas moka valstybei už naudojimąsi svetimais pinigais, taip pat atlieka kompensacinę funkciją, kurios paskirtis apsaugoti valstybės turtinius interesus. Tiek Lietuvos Respublikos Konstitucinis Teismas, tiek ir LVAT ne kartą akcentavo, kad mokesčių surinkimas užtikrina valstybės galimybes įgyvendinti savo uždavinius ir vykdyti funkcijas, gyvybiškai svarbias jos piliečiams, tautai, valstybei. Nemokant mokesčių, viešasis interesas yra pažeidžiamas, o subjektas, tiesiogiai ar netiesiogiai prisidedantis prie mokesčių nemokėjimo mokesčių teisės prasme elgiasi nesąžiningai. Tokiu būdu pažeidžiami ir mokesčių visuotinio privalomumo, mokesčių mokėtojų lygybės principai (įtvirtinti MAĮ 7 ir 8 straipsniuose), nes mokesčių nemokantys subjektai konkurencine prasme atsiduria geresnėje padėtyje nei juos mokantys. (Lietuvos Respublikos Konstitucinio Teismo 1997-07-10 nutarimas ir 2003-11-17 nutarimas, LVAT 2011-09-05 nutartis adm. byloje Nr. A-556-2255/2011, LVAT 2012-02-03 nutartis adm. byloje Nr. A-575-13/2012). Nagrinėjamu atveju klausimas dėl akcizų apmokestinimo nesprenžiamas, o vertinama atleidimo nuo delspinigių galimybė, nagrinėjant aplinkybes, įtakančios pažeidimo atsiradimą.

Pagal MAĮ 40 straipsnio nuostatas mokesčio mokėtojo pareiga yra teisingai apskaičiuoti mokesčius ir laiku bei tiksliai įvykdyti mokesčines prievoles. Mokesčių mokėtojui laiku neįvykdžiusiam savo pagrindinės prievolės, atsiranda nauja prievolė – sumokėti už pradelstą laikotarpį atitinkamą sumą. Už tinkamą prievolių vykdymą atsakingas tik mokesčių mokėtojas, o delspinigių skaičiavimas siejamas su mokesčių mokėtojo neteisėtu elgesiu mokant mokesčius. Akcentuota, kad Pareiškėjas iki šiol (2020-03-03) nėra sumokėjęs papildomai apskaičiuotos 41567,38 Eur akcizų sumos.

Remiantis MAĮ 100 straipsnio 1 dalies 2 punkto bei 141 straipsnio 1 dalies 1 punkto nuostatomis, mokesčių mokėtojas atleidžiamas nuo delspinigių, jei įrodo, kad nėra kaltas dėl padaryto pažeidimo. Pagal MAĮ nuostatas už mokėtino į biudžetą mokesčio sumažinimą skiriamos sankcijos laikomos griežta (objektyvia) atsakomybe, kuriai esant mokesčių mokėtojo kaltė visuomet preziumuojama, t. y. laikoma, kad dėl mokesčio įstatymo pažeidimo kaltas mokesčių mokėtojas, jeigu jis neįrodo priešingai. LVAT 2011-03-28 nutartyje adm. byloje Nr. A-556-364/2011 yra išaiškinęs, kad įstatymų leidėjas atleidimą nuo delspinigių sieja ne tik su mokesčių mokėtojo kaltės nebuvimu, bet ir su jo paties pareiga šią faktinę aplinkybę įrodyti, t. y. įrodinėjimo našta tenka būtent mokesčių mokėtojui. Pareiškėjas turi nurodyti bei įrodymais pagrįsti tokias aplinkybes, kurias būtų galima pripažinti objektyviomis kliūtimis sumokėti mokesčius. Inspekcijos nuomone, nagrinėjamu atveju nėra pagrindo teigti, kad Pareiškėjas nėra kaltas dėl padaryto pažeidimo. Mokestinio patikrinimo metu papildomai apskaičiuotų akcizų nesumokėjimas teisės aktų nustatyta tvarka ir terminu savaimė paneigia Pareiškėjo kaltės nebuvimą. Patikrinimo metu papildomai apskaičiuoti akcizai ir akcizų delspinigiai buvo patvirtinti LVAT neskundžiama 2012-10-17 nutartimi, t. y. Pareiškėjo kaltė padarius mokesčinį pažeidimą yra įrodyta. Atsižvelgiant į tai, konstatuotina, kad Pareiškėjas laikytinas kaltu dėl laiku

nesumokėtų patikrinimo metu papildomai apskaičiuotų akcizų, taip pat nepateikė įrodymų, kad ginčo delspinigiai buvo apskaičiuoti pažeidžiant įstatymo reikalavimus, todėl vadovaujantis MAĮ 141 straipsnio 1 dalies 1 punkto nuostatomis neatleistinas nuo ginčo delspinigių mokėjimo.

Pagal MAĮ 141 str. 1 d. 2 punktą, mokesčių mokėtojas atleidžiamas nuo delspinigių, jei mokesčio įstatymas pažeistas dėl aplinkybių, kurios nepriklausė nuo mokesčių mokėtojo valios ir kurių jis nenumatė ir negalėjo numatyti. Siekiant pripažinti, ar nagrinėjamu atveju galima taikyti atleidimo nuo delspinigių pagrindą, svarbu nustatyti, ar aplinkybė, dėl kurios mokesčių mokėtojas pažeidė mokesčių įstatymą, atitinka du konkrečius požymius: 1) ar minėta aplinkybė nepriklausė nuo mokesčių mokėtojo valios; 2) ar mokesčių mokėtojas jos nenumatė ir negalėjo numatyti. Minėtomis aplinkybėmis pripažintinos gamtos jėgos, valstybinės valdžios institucijų neteisėti veiksmai ir žmogaus poveikis. Nagrinėjamu atveju tokių aplinkybių nenustatyta, todėl nėra pagrindo atleisti Pareiškėjo nuo akcizų delspinigių mokėjimo pagal MAĮ 141 straipsnio 1 dalies 2 punkto nuostatas.

Pagal MAĮ 141 straipsnio 1 dalies 3 punktą mokesčių mokėtojas atleidžiamas nuo delspinigių, kai nepadaroma žala biudžetui. Vadovaujantis LVAT praktika, delspinigiai pirmiausia yra skirti kompensuoti valstybės finansinius nuostolius, kurie atsiranda (laiku) nesumokėjus mokesčių (LVAT praktikos taikant mokesčių administravimą reglamentuojančias teisės normas apibendrinimas, publikuotas Administracinėje jurisprudencijoje Nr. 22, 2011 m.). Nagrinėjamu atveju žala biudžetui padaryta, kadangi Pareiškėjas nesumokėjo akcizų teisės aktu nustatyta tvarka ir terminais (į biudžetą laiku nepateko mokėtina mokesčio suma), todėl šiuo pagrindu Pareiškėjas negali būti atleidžiamas nuo akcizų delspinigių mokėjimo.

Analizuojant atleidimo nuo delspinigių pagrindus, duomenų, jog Pareiškėjas mokesčio įstatymą pažeidė dėl klaidingo apibendrinto mokesčio įstatymo paaiškinimo ar dėl mokesčių administratoriaus raštu ar telefonu suteiktos klaidingos konsultacijos, nenustatyta, todėl MAĮ 141 straipsnio 1 dalies 4 punkto nuostatos nagrinėjamu atveju netaikytinos ir Pareiškėjas neatleistinas nuo akcizų delspinigių mokėjimo. Todėl atsižvelgiant į įstatymų ir aukščiau minėtų teisės aktų nuostatas bei vadovaujantis LVAT formuojama praktika, darytina išvada, jog Pareiškėjas neatitinka nei vienos iš sąlygų, įtvirtintų MAĮ 141 straipsnio 1 dalies 1, 2, 3 ir 4 punktuose, todėl negali būti atleistas nuo akcizų delspinigių mokėjimo šiais pagrindais.

MAĮ 100 straipsnio 1 dalies 4 punkte įtvirtintas atleidimo nuo delspinigių pagrindas, kai delspinigius išieškoti nėra tikslinga ekonominiu ir (ar) socialiniu požiūriu. Iš šios teisės normos matyti, kad atleidimas nuo delspinigių yra siejamas su nebuvimu objektyvių galimybių išieškoti mokestinę nepriemoką arba su socialiniu ir (arba) ekonominiu netikslingumu išieškoti mokestinę nepriemoką, nes mokesčių mokėtojo, kuris yra fizinis asmuo, yra sunki ekonominė padėtis bei jam yra reikalinga ir socialinė valstybės parama dėl jo sveikatos būklės, amžiaus, ir panašiai. Pagal MAĮ 113 straipsnio 1 dalies 3 punktą fizinio asmens ekonominė (socialinė) padėtis laikoma sunkia tais atvejais, kai fiziniam asmeniui reikia valstybės paramos (asmuo yra pensinio amžiaus, neįgalusis, asmeniui reikalingas gydymas, medicininė profilaktika ir rehabilitacija, asmuo yra bedarbis, gauna socialinę pašalpą) (LVAT 2016-01-28 nutartis adm. byloje Nr. A-154-438/2016). Vertinant atleidimo nuo delspinigių galimybę minėtu MAĮ nustatytu pagrindu, privaloma įvertinti ne tik mokesčių mokėtojo priklausymą MAĮ išvardintoms socialinės padėties asmenų grupėms, bet ir surinkti duomenis apie mokesčio mokėtojo turimą turtą bei pajamas, iš kurių Lietuvos Respublikos civilinio proceso kodekso (Žin., 2002, Nr. 36-1340) nustatyta tvarka galėtų būti išieškota mokestinė nepriemoka. LVAT yra nurodęs, kad mokesčių mokėtojas, prašantis atleisti nuo delspinigių, turi teikti faktinius duomenis, įrodančius, jog jam reikalinga valstybės parama arba tokia parama jau teikiama. Pareiga įrodyti galimybę MAĮ taikymui dėl atleidimo nuo delspinigių pagal minimą teisės normą tenka fiziniam asmeniui (LVAT 2014-04-01 nutartis adm. byloje Nr. A-556-947/2014). Priešingu atveju mokesčių administratoriui suteikta teisė atleisti mokesčių mokėtoją nuo delspinigių negalėtų ir neturėtų būti realizuota (LVAT 2012-10-17 nutartis adm. byloje Nr. A-556-2345/2012, 2014-12-16 nutartis adm. byloje Nr. A-556-2083/2014). Pareiškėjas prašymą atleisti nuo akcizų delspinigių grindžia sunkia materialine padėtimi: gauna minimalias pajamas, padeda sūnaus (gimusiam 2014 metais) motinai

jį išlaikyti, vykdo mokėjimus antstoliui, tačiau kartu su prašymu nepateikė jokių dokumentų, patvirtinančių, jog jo ekonominė ir / ar socialinė padėtis yra sunki. Inspekcijai tokie duomenys nepateikti. Sodros duomenimis, Pareiškėjas dirba UAB "A1" ir UAB "B1" Iš pateiktos Metinės pajamų deklaracijos už 2018 m. matyti, kad Pareiškėjas 2018 metais gavo 4730,56 Eur su darbo santykiais susijusių pajamų, 838,40 Eur ligos išmokų, 65,40 Eur netauriųjų metalų laužo pardavimo pajamų. Duomenų, kad Pareiškėjo turtinė padėtis 2019 m. būtų esmingai pablogėjusi, nėra.

VĮ „Registru centras“ 2020-03-02 duomenimis, Pareiškėjui nuosavybės teise priklauso butas, esantis Vilniaus m. (2013-11-11 turto arešto aktu apribota disponavimo teisė). VĮ „Regitra“ 2020-03-02 duomenimis, Pareiškėjo vardu įregistruota transporto priemonė – BMW (2001-08-24), registracijos dokumento išdavimo data – 2019-11-29. LVAT ne kartą yra akcentavęs, kad tam, jog galėtų būti pasiremta MAĮ 113 straipsnio 1 dalies 3 punktu, turėtų būti neginčytinai įrodyta, kad fiziniam asmeniui reikalinga valstybės parama (LVAT 2011-01-31 nutartis adm. byloje Nr. A-556-254/2011, 2011-04-18 adm. byloje Nr. A-556-221/2011). Atsižvelgiant į tai, kad Pareiškėjas yra darbingo amžiaus, dirba ir gauna su darbo santykiais susijusias pajamas bei įvertinus, kad Pareiškėjas nepriskirtinas nė vienai MAĮ 113 straipsnyje 1 dalies 3 punkte išvardintai socialinei grupei (asmuo yra pensinio amžiaus, neįgalusis, asmeniui reikalingas gydymas, medicininė profilaktika ir rehabilitacija, asmuo yra bedarbis, gauną socialinę pašalpą), Inspekcija padarė išvadą, kad Pareiškėjo ekonominė ir socialinė padėtis neatitinka MAĮ 113 straipsnio 1 dalies 3 punkte išvardintų aplinkybių. Be to, Pareiškėjas nepateikė įrodymų, kurie patvirtintų, kad jo ekonominė (socialinė) padėtis sunki. Atsižvelgiant į aukščiau išdėstytą, Inspekcija konstatavo, kad Pareiškėjo ekonominė (socialinė) padėtis nėra sunki, todėl jam netaikytinos MAĮ 100 straipsnio 1 dalies 4 punkto nuostatos ir jis neatleistinas nuo akcizų delspinigių mokėjimo šiuo pagrindu.

Daroma išvada, jog Pareiškėjo prašymo nagrinėjimo metu atleidimo nuo delspinigių pagrindų pagal MAĮ 141 straipsnio 1 dalies 1–4 punktus ir 113 straipsnio 1 dalies 3 punktą nenustatyta, todėl Pareiškėjas negali būti atleistas nuo delspinigių mokėjimo. Pažymėta, kad Pareiškėjas, kaip sąžiningas ir apdairus mokesčių mokėtojas, turėtų kaip įmanoma greičiau siekti sumokėti 41567,38 Eur akcizų nepriemoką. Inspekcija, vadovaudamasi MAĮ 100 straipsnio 1 dalimi ir 141 straipsnio 1 dalimi nusprendė neatleisti Pareiškėjo nuo 15223,65 Eur akcizų delspinigių mokėjimo.

Komisija k o n s t a t u o j a :

Iš bylos medžiagos matyti, kad Pareiškėjo skundas iš dalies tenkintinas. Pareiškėjas prašo panaikinti Inspekcijos sprendimą ir atleisti jį nuo 15223,65 Eur akcizų delspinigių mokėjimo.

Taigi, nagrinėjamu atveju ginčas kilo dėl galimybės Pareiškėją atleisti nuo mokesčių administratoriaus apskaičiuotų 15223,65 Eur akcizų delspinigių mokėjimo. Tiek Inspekcijai, tiek Komisijai prašymą atleisti nuo ginčo delspinigių Pareiškėjas grindžia MAĮ 100 straipsnio 1 dalies 4 punkto nuostatomis, t. y. kai mokesčių mokėtojas gali būti atleidžiamas nuo skaičiuojamų (apskaičiuotų), bet nesumokėtų (neišieškotų) delspinigių ar jų dalies ir kitais atvejais, kai delspinigius išieškoti netikslinga ekonominiu ir (ar) socialiniu požiūriu, kaip tai suprantama pagal šio Įstatymo 113 straipsnio 1 dalies 3 punktą.

Inspekcija ginčijamame sprendime nurodė ir kitus atleidimo nuo delspinigių pagrindus (MAĮ 100 straipsnio 1 dalies 2 punktas ir MAĮ 141 straipsnio 1 dalies 1, 2, 3 ir 4 punktai), juos išsamiai išanalizavo ir konstatavo, kad atleisti Pareiškėją nuo ginčo delspinigių mokėjimo teisinio pagrindo nėra. Komisija sutinka su Inspekcijos nurodytu teisiniu pagrindu ir pateiktų faktinių aplinkybių vertinimu, todėl siekiant racionalumo ir vengiant teksto atkartojimo, Komisija Inspekcijos nurodytų motyvų dėl neatleidimo Pareiškėjo nuo ginčo delspinigių mokėjimo aukščiau nurodytais pagrindais dar kartą nebemini ir konstatuoja, kad jie yra teisėti ir pagrįsti. Komisija šiame sprendime spręs, ar yra galimybė Pareiškėją atleisti nuo delspinigių mokėjimo

MAĮ 100 straipsnio 1 dalies 4 punkto pagrindu, kai delspinigius išieškoti netikslinga ekonominiu ir (ar) socialiniu požiūriu, kaip tai suprantama pagal šio Įstatymo 113 straipsnio 1 dalies 3 punktą.

Pagal MAĮ 113 straipsnio 1 dalies 3 punktą delspinigius netikslinga išieškoti ekonominiu ir (ar) socialiniu požiūriu, kadangi sunki fizinio asmens ekonominė (socialinė) padėtis: fiziniam asmeniui reikia valstybės paramos (asmuo yra pensinio amžiaus, neįgalusis, asmeniui reikalingas gydymas, medicininė profilaktika ir rehabilitacija, asmuo yra bedarbis, gauna socialinę pašalpą) arba tokia parama jau teikiama. Komisija sutinka su Inspekcijos išvada, jog nagrinėjamoje byloje nėra Įstatymu apibrėžtų aplinkybių, kurioms esant galima būtų konstatuoti, jog Pareiškėjo ekonominė (socialinė) padėtis yra sunki: Pareiškėjas yra darbingo amžiaus (gimęs 1979 m.), nėra neįgalusis, nėra įrodymų, jog jam reikalingas gydymas, medicininė profilaktika ir rehabilitacija, Pareiškėjas nėra bedarbis ir / ar gaunantis socialinę pašalpą. Komisijos vertinimu, aplinkybė, jog jo 2018 m. pajamos sudarė 5 634,36 Eur (arba 469,53 Eur/mėn.) nėra pakankamas pagrindas pripažinti, jog jam yra reikalinga valstybės parama. Be to, Pareiškėjas nepateikė duomenų ir / arba įrodymų apie jo 2019 m. gautas su darbo santykiais susijusias ir kitas pajamas. Pažymėtina, kad Pareiškėjui nuosavybės teise priklauso 66,72 kv. m. 3 kambarių butas adresu: Čiobiškio g. 11-17 (2013-11-11 Turto arešto aktų registro pranešimas apie hipotekos įregistravimą Nr. 01120060008562), jis 2019-11-29 įsigijo automobilį (duomenys neskelbtini) (pirmosios registracijos data 2001-08-24). Pareiškėjas pateikė sąskaitų kopijas už jam suteiktas komunalines paslaugas už 2020 m. vasario mėn., tačiau jos neatspindi vidutinių išlaidų komunalinėms paslaugoms patiriamų per metus. Vertinant Pareiškėjo nurodytas išlaidas (mokėjimai anstoliui, mokėjimai už banko kreditus, vaikų darželiui ir kt.) su gaunamomis su darbo santykiais susijusiomis pajamomis (nustatyta, jog Pareiškėjas dirba UAB "A1" ir UAB "B1" galima teigti, jog Pareiškėjo ekonominė padėtis nėra gera, bet tai nėra pagrindas pripažinti, jog Pareiškėjui yra reikalinga valstybės parama, kaip ji suprantama pagal MAĮ 113 straipsnio 1 dalies 3 punktą. Remiantis pirmiau išdėstytu Komisija sutinka su Inspekcijos išvada, kad atleisti Pareiškėją nuo ginčo delspinigių aukščiau nurodytu pagrindu nėra teisinio pagrindo.

Komisija sutinka su Inspekcija, jog LVAT, nagrinėdamas mokesčių mokėtojų atleidimo nuo delspinigių ir baudų pagrindus, vadovaujasi ne tik MAĮ įtvirtintais atleidimo nuo delspinigių (baudų) pagrindais, bet ir laikosi pozicijos, kad sprendžiant mokesčių mokėtojų atleidimo nuo apskaičiuotų baudų ir delspinigių klausimus, turi būti vadovujamasi teisingumo ir protingumo kriterijais bei atsižvelgiama į Lietuvos Respublikos Konstitucinio Teismo suformuotą doktriną dėl skiriamų sankcijų už įstatymų pažeidimus (pvz., LVAT 2011-10-10 nutartis adm. byloje Nr. A-556-2343/2011, LVAT 2011-09-19 nutartis adm. byloje Nr. A-556-3447/2011, LVAT 2011-10-10 nutartis adm. byloje Nr. A-556-2544/2011, LVAT 2014-03-25 nutartis adm. byloje Nr. A-556-971/2014 ir kt.). Reikšmingomis aplinkybėmis, sprendžiant atleidimo nuo ekonominių sankcijų (baudų, delspinigių) klausimą, LVAT pripažįsta ir tokias aplinkybes, kaip mokestinio patikrinimo, mokestinio ginčo trukmė, mokesčių administratoriaus kontrolės veiksmų atlikimo operatyvumas (LVAT 2011-09-19 nutartis adm. byloje Nr. A-556-3447/2011), paties mokesčių mokėtojo elgesys (LVAT 2011-10-10 nutartis adm. byloje Nr. A-556-2544/2011, LVAT 2014-03-25 nutartis adm. byloje Nr. A-556-971/2014). Nagrinėjamu atveju mokėtini ginčo delspinigiai už mokestinio patikrinimo metu nustatytus pažeidimus (6094,76 Eur), nors ir priskaičiuoti nepažeidžiant delspinigių apskaičiavimo tvarkos, Pareiškėjui patvirtinti Vilniaus AVMI 2011-06-09 sprendimu dėl patikrinimo akto tvirtinimo Nr. (4.65)-256-109. Po vykusių mokestinių ginčų ir vadovaujantis MAĮ 81 straipsnio 2 dalies, 97 straipsnio 2 dalies, 98 straipsnio 2 dalies nuostatomis Pareiškėjui už laikotarpį nuo 2011-07-06 iki 2013-05-19 apskaičiuota 9286,67 Eur akcizų delspinigių, o atlikus 157,78 Eur iš turimų permoką, Pareiškėjas 2020-03-03 skolingas 9128,89 Eur (iš viso 15223,65 Eur). Tokiu būdu Pareiškėjui apskaičiuota mokėtinų delspinigių suma sudaro daugiau nei 36,6 procentus likusios nesumokėtos akcizų sumos (41567,38 Eur). Atsižvelgiant į tai, jog Pareiškėjo su darbo santykiais susijusios pajamos yra santykinai nedidelės, o anstoliui pagal Patvarkymą dėl skolos išieškojimo (2019-05-29 Reg. Nr. 2-DK-M-12375) pervedama kas mėnesį suma, pasak Pareiškėjo yra ženkli (pvz., 2018-02-10 pervesta 79,65 Eur), tai esant tam pačiam ar net dvigubai didesniai nei 2018 metais Pareiškėjo

gautų pajamų lygiui (469,53 Eur/mėn.), akcizų ir akcizų delspinigių nepriemokos (41567,38 Eur + 155223,65 Eur) padengimo terminas, tikėtina, būtų per ilgas ir neatitiktų protingumo kriterijaus.

Atsižvelgusi į išdėstytas aplinkybes bei papildomai įvertinusi skundžiamame sprendime pažymėtą tikrinamąjį laikotarpį – 2010 metus ir į tai, kad mokėtinų delspinigių suma sudaro apie 36,6 procentus apskaičiuotos akcizų sumos, Komisija konstatuoja, kad yra tikslinga Pareiškėją atleisti nuo vienos trečiosios mokėtinų delspinigių sumos, t. y. nuo 5074,55 Eur, nurodant Pareiškėjui sumokėti 10149,10 Eur akcizų delspinigių. Visiškai atleisti Pareiškėją nuo ginčo delspinigių nėra galimybių, nes vis dėlto mokesčių teisės reikalavimai buvo pažeisti. Visiškai atleidus nuo ginčo akcizų delspinigių, nebūtų pasiekti šiai priemonei keliami tikslai, t. y. nebūtų daromas tiesioginis poveikis teisės pažeidėjui, nebūtų įspėjami kiti potencialūs mokesčių mokėtojai apie taikytinus mokesstinės prievolės įvykdymo užtikrinimo būdus nepaklusus reikalavimams dėl pareigos laiku bei tinkamai mokėti mokesčius. Dėl išdėstytų priežasčių bei įvertinusi ir tai, jog delspinigiai kartu yra mokesstinės prievolės įvykdymo užtikrinimo būdas, vadovaudamasi teisingumo ir protingumo kriterijais, Komisija atleidžia Pareiškėją nuo vienos trečiosios mokėtinų akcizų delspinigių, t. y. nuo 5074,55 Eur akcizų delspinigių (15223,65 Eur x 1/3), nurodant Pareiškėjui sumokėti 10149,10 Eur akcizų delspinigių.

Mokestinių ginčų komisija prie Lietuvos Respublikos Vyriausybės, vadovaudamasi Mokesčių administravimo įstatymo 100 straipsnio 2 dalimi ir 155 straipsnio 4 dalies 1 punktu, n u s p r e n d ž i a :

1. Patvirtinti Valstybinės mokesčių inspekcijos prie Lietuvos Respublikos finansų ministerijos 2020-03-04 sprendimą Nr. (21.222) 500-127.

2. Atleisti Pareiškėją nuo vienos trečiosios mokėtinų delspinigių, t. y. nuo 5074,55 Eur akcizų delspinigių sumos, nurodant Pareiškėjui sumokėti 10149,10 Eur akcizų delspinigių.

Pagal MAĮ 159 straipsnio 1, 3 ir 4 dalis mokesčių mokėtojas, nesutinkantis su Mokestinių ginčų komisijos prie Lietuvos Respublikos Vyriausybės sprendimu, turi teisę šį sprendimą apskųsti Vilniaus apygardos administraciniam teismui (Žygimantų g. 2, 01102 Vilnius). Pagal MAĮ 159 straipsnio 2 dalį apskųsti Mokestinių ginčų komisijos sprendimą taip pat turi teisę centrinis mokesčių administratorius, tačiau tik tuo atveju, kai centrinis mokesčių administratorius ir Mokestinių ginčų komisija, spręsdami mokesčių ginčą (arba mokesčio ginčo metu), skirtingai interpretavo įstatymų ar kito teisės akto nuostatas. Skundas Vilniaus apygardos administraciniam teismui turi būti paduodamas ne vėliau kaip per 20 dienų po Mokestinių ginčų komisijos sprendimo įteikimo dienos.

Komisijos narė, pavaduojanti Komisijos pirmininką

Rasa Stravinskaitė

Komisijos narys

Evaldas Raistenskis

Komisijos narė

Vilma Vildžiūnaitė